

۱۲۳. □□) □ ۶ ~~~~~

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم دینی ، علمی ، ادبی ، سیاسی ہفتہ لقی مجموعۃ اسلامیہ در اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول : ح . اشرف ادیب

جلد ۱ - ۸

عدد ۲۵ - ۲۰۷ ۹ رمضان ۱۳۳۰ پنجشنبه ۹ اگستوس ۱۳۲۸

فك مترقی اولدینی، ارباب فك چو غالدینی و باخصوص فك ادیانہ مادی معنوی طوغریدن طوغری به و یا طولایسیله تعرض ایتدیکی شو زمانده بوعصر مدنیتده دینزك « قطعی الثبوت » اولان فنون جدیده موجودیه مطابقت خصوصنده کی حقیقی ایضاح و اثبات ارباب علوم و فنونزك متحتم ذمیدر .

هرشیده پیشوا و مقتدا من اولان عربلر زمانلرده کی احواله، ازمنه مختلفهده تصادف ایتدکری افکار باطله مختلفه به کوره اظهار حقیقت ضمنتده حضرت قرأندن استنباط ایتدکری علومه دائر یوزلرجه، بیکلرجه مؤلفات مهمه و نافعیه وجوده کتر مشلردر . فقط اودهاده عرب زماننده و یا خود عربلرده اصحاب دهاتك موجود بولندینی و قیلرده شمیدیکی فنونك تولیدینه سبب اولدینی دینسزلکره دائرنه عالم مدنیتده، نهده احوال بدوینده آثار و علامات مضره یوغیدی . آنك ایچون فنون حاضره مدنییه محاکمه دین مبین احمدی بی مدافعه و محافظه به متعلق آثار عربیه کورینه مامك ضروریدر .

اسلاف کرام علمانك بو خصوصده کی معذرتی بدیهیدر . اسلامیتك علوم و فنونه مانع اولدینی حقنده بوعصرده ظهور ایدن مفتریاتك فقه تطبیقاً و حضرت قرآن مجیده و دین مبین احمدی به استناداً رد و جرحی بالخاصه عثمانیلرک ارباب علوم و فنونه قالمش بروظیفه در .

اعظم علمای عصردن مابه الافتخار امت و سرامدان ارباب علم و فضیلت اولان طرابلس شام فضلاستندن و اصحاب کمالدن سباحلوس شیخ حسین افندی جسر - حضرت تلیرنک عقاید اسلامیه به دائر حصون خمیدیه نامیه تألیف ایتدکری رساله مهمه نك لسان عذب الیاب عربیدن - صواب الکلام فی عقائد الاسلام - عنوانی تحتده ترکیبه ترجمه و نشرینی تنسیب ایتدم .

فاضل مشارالیه حضرت تلیرنک بو اثرلری عقائد اسلامیه بی توضیح و فقه توفیقاً اسلامیه ایدیلان بعض اعتراضاتی به فونه تطبیقاً رد و تصریح ایتدیکی و مطالعه سی اعتقادات دینه مزنی تقویه به و اعتراضات فیه بی ده رد و جرحه فی الجمله مدار اولدینی جهته کمال عجزمله برابر ترجمه و نشرینه جسارتم مجرد علمامزه، ادبامزه، ارباب فنونمز بویه بر فکری و دینمزه زمان ایجابجه مقتضی اولان بر خدمتی اخطاردن عبارتدر . توفیق الاهدن .

بابان زاده
مصطفی

تشیانسیلا

ملاحظات متنوعه

رسمی و افراد معاملات بشریه نك تسریع تسویه سنه الك مهم
تلفرافناملری پر واسطه اولان تلفراف حقنده بزده پك

مترقی مملکتلرده بیله تلفرافلر منبع واردات تشکیل ایتزلر ،
آنلرک زیانی بوسته حاصلاتندن چیقار . لکن او مملکتلرک حکومتلری
زیانه باقیوبده تزید خطوط ایلدکری کی تلفراف اجوراتی ده
اهالینک قدرت تأدیه سی نسبتده تنزیل ایلرلر . بوايه خلقی معاملات
کسیه و اجتماعیه ده انتظامه ، سرعت، مداومه ترغیب ایلر . بووجهله
خلقک ترقیات مدنیه سندن ده دولت و مملکت مستفید اولور .

بزرگ و بزرگ دنیا و طو لا شهورق مدنی هیأت اجتماعیه لده
تمیز موجود اولان محافل معاشرتی کورنلر من آزدکلدر.
بونلر پک نی بیلورلر که مدنی مملکتلره استعداد فطریلرینه مساعی
ا کتسابیه لرینک و یردیک انشراح سببیه تمیز ایتش ذوات یالکز بر
صنفه منسوب دکلدر . بزرده ایسه طبقه عالییه وصول ایچون حالا
طریق تمیز بزرده اوده طریق رسمیتدر . درجات ایله صنف مأموریتدن
یتشمه مش وطرق معلومه رسمیه دن بزرده قطع رتب ایتمه مش بولان
برکسه بو وطنک امورنده صاحب رأی ونفوذ اوله میور ؛ تشریفات
اجتماعیه ده ایسه اوله برکسه نک اشغال ایتدیک موقع دائم موقع
مادونیتدر .

چند سنده دنیوی مشروطی بر دولت حاله کیردک . حتی بر آراق
حریت و مساوات شخصیه نک پک واسع صورتده توسیعی طرفه بیله
میل ایتدک . فقط توارث ایلدیکمز (فونکسیونریت) ده طوغریسی
مأموریت رسمیه علنی بالاخره نکس ایتدی . طریق مأموریت رسمیه نک
خارجنده بر آدم تعلیم و تربیه کوردیک حالده بو ملک و ملته یارارلق
کوستره مز می ؛ البته کوستره بیلور . تجارت و صناعته ، تعلیم و تالیفه لیاقتی
فعلاً کوسترمش اولان کیمسه لکده مدنی بر هیئت اجتماعیه نک موقع محافل
عالیه سنده شرفلری بولمق اقتضا ایدر . نظر عامه ده موضع
شرفک بزمکی کبی بر (بوروقراس) دن درجات ایله یتشمش اولانلره
انحصاری تقدیرنده بو ملک و ملت ایچور تعالی واکتساب رفاه امید .
لرندن واز کیمک لازم کلور . مهد مشروطیت توصیف اولان انکلتزده
علوم و فنون ایله ، فابریقه تورلق ایله ، حتی غزته جیلک ایله تمیز ایدن
ذواته «لوردلق» عنوانی و یریه کلش و بونلر قمارده موقعلری بولمشدرد .
بزرده بو خصوصیاتده محافظه کار بولسانلر زمانک تمایلاتنه اهمیت
کافی عطف ایتیمورلر دیمکدر . تعند ایدرلر سه جدال سیاسی ده لاجرم
ایر کچ مغلوب اولمش اولورلر .

§

مبینه نک معلومدر که زمان قدیمده شرق متری و متمدن ، غرب
نمونه لرندره جاهل و وحشی ایدی . زمان بزرده غرب متری و متیقف ،
شرق ایسه بی اخلاق و برنفاقدرد . بو ایکی دائرة ارض خلق قدیمدن
بری یکدیگر نی تحت تحکمه آله حق تشبثادن کیری طور مامش و فقط
صوک زمانلرده غرب توسیع دائرة تجاوزنده و بناء علیه شرق اوزرنده
وضع تحکمنده مظهر موفقیت اولمشدرد . بو موفقیت دوام ایتدکجه شرق
مخصوص بر اثر حاکمیت قالماز . نفاق و فسادده بویان اولان واقوام
شرقیه دن بولان مسلمانلر فلاکت تابعیته دوشدکجه ایوا دیرلر اما کیچ
صلاح و تیقفک نه فائده سی اولور ؟ بزم شو محیط فاسدده پک چوق
کیمسه لر واردر که اولجه دخی سویلدیکمز وجهله ایستدکری مأموریتی
آله مدقلری ، اومدقلری قدر معاش چیقارم مدقلری تقدیرده دولتمزک باتدینقی
آرزو ایدم جک در که ده حسیات ردیشه اظهار ایلرلر . صوک سنده لده
عددلری آرتان بومصیبتلر فلان و فلان دولتمزک تابعیتنده بولمقی فلان

وفلان «ذاتلرک اجرای حکومت ونفوس ایلدیک دولت» یعنی کندی
دولته تابیته مرجع طوندقلری سولمکدن اوتانما مقده درلر . بویله
منفور و خائنه بر حس بسلملری ، حقیقتده فلان ذاتلرک دولتی سوء
ادارمه اوغرا تملرندن طولای دکل ، آنجق اوزاتلرک یرینه کچمه مدکلرندن
ناشی ایدی . حرص کین و انتقام بزرده بعض کیمسه لک بصیرتلی
اودرجه تعلیل ایتمشدر که شمدی به قدر تابعیت غریبونه دوشمش اولان
اهل اسلامک حال یأس و مذلتی هیچ کوره مزلر . آنلرجه اک
متوسط برفرنک کندی وطندا شلرندن ، اک عاقل و عالم بر آدمه بیله
مرحجدر . حالبوکه وطنلری فتوحات اجنبیه ده دوچار اولان و بناء علیه
اکثریسی اقتدار سطحی به مالک و بر چوغی ده شارلاتان مأمورین اجانبک
تحت حکم ونفوذنده قالان عمالک شرقیه مسلمانلری تک باشنه مستقل
قلمش اولان شو ملک اسلامک اولسون استیلاي اجانبیدن صیانتنده ما
ایدرلر . جزایردن ، تونسیدن ، هنددن ، مصردن ، قفقاسیادن ،
بلغاریادن کلن مسلمان کنجلیرینه سوریکزده باقیکنز . اک عذابی بر
استقلال سیاسی ملینک اک حر و منتظم صاییلان بر اداره اجنبیه ده
بیگ قات مرجع اولدینقی سزه سویلرلر . حرص و حوشانه ایله
حسیات نخبیه حتی قاله آلمیان بزرده کی اخلاق دوشکونلری بقای
استقلال عثمانیه خادم اوله بیله جک هر درلو قوای ملیه و دینیه مزی
کسره اوغراشان بیانچیلره یاردم بیله ایدرلر . زمان کلدکجه بو ارباب
اهانتک اقوال و افعالی حقنده مثاللر و یریز . شمیدیک اومقوله لک
غضب ربانی ده دوچار اولملری نیازیه اکتفا ایدم .

§

مطبوعات ملیده غربده جاری اولان عاداتدن بری کلینی کوزل
مزاج شرقه تطبیق اولونیورنجه موفقیت حسنه تأمین
ایده میور . فی الواقع طبیعت بشریه هر یرده آز چوق متشابه اولدینقدن
اکلنجه دن ، لطیفه دن انسانلر هر یرده خوشلانورلر . مزاج و لطیفه
ایله اوقشانان قلبدن قسوت و کدر چیقار ؛ حتی ای برقهقهه دخی
روحه فرحلق و یررو بناء علیه صحت جسمه یارار . مع مافیه فرحک
طرزی عادات و حسیات محلیه ایله متطابق اولماز ایسه استزایه محمول
اولور . استزایه حقارتی موجب ، حقارت ایسه حدت نفسانیتی داعیدر .
بزرده مزاج سیاسی بر بدعتدر ؛ چوق کره نزاهت و بیطرفی ایله
وقوع بولمیدینقدن بر بدعت سینه در . حتی آوروپاک متری مملکتلرنده
بر مزاج اکر نزاهتدن عاری اولور و انفعالی دعوت ایدم جک بر شکله
بولور ایسه خلقت طبقات منوره و متمدنیه سی آرمه سنده قطعاً کوش
تلقی و جای قبول بوله ماز . چرکاب غرض ایله تحریر و ترسیم اولان
بر ورقساره مزاج آنلرجه یرتیلوب سو پروتی سپتنه آتلقه لایق
کوریلور . آکلایه بیلدیکمه کوره حال بزرده اوله دکلش ! مزاحده
غرض ، نامردلک ، زبونکشلک ، حاسه انتقام نه قدر زیاده تصویر
اولنور سه مقبولیتی ده اونستنده زیاده بولور ایمش !
کچن کون بر ذات «شونی کوردیکزمی ؟» دبه اله رسملی بر

رساله طو تشدیردی . آجدم، کوز کز دیردم ، لیکن طوغریسی یا اطلاع رساله بی ویرن ذات کی بی مسرور ایدم مدی . اعاده ایلدیکم صرده کنیدیسی کی نیم یوزمده دخی تبسم بشاشت بولنامسی آنک یوزنده برخیرت پیدا ایدیوردی . هله آناتولی به منسوب برذاتک طرز تلفظی تقلید ایتک آناتولی ده کی بر چوق اخوان دینزی کولدیرمز؛ بالعکس متأثر ایدر، قیزدیر .

بوندن اول یازدیغ بر ملاحظه ده مطبوعاتک تقیید و یا تخیلیسی بر احتیاج تدریجی ایله وقوع بولق لازم کله جکندن بحث ایلش ایدم . بواکی صورتده دخی مبالاسزلق اغراضی تحریک و بحرانی تشدید ایدر . مطبوعات حقنده کی تدابیر اخیر ده دن طولانی بعض غزله لر آله بیلدکلیینه کیتیمکه باشلادیلر . آنلره اویق حیت صحیحیسی اولان عثمانلیلر ایچون طریق نجاتدن صایمق دیمکدر .

ج - ش - ز

مکاتیب

هندستانه مخبر مخصوص صمزدی :

هند یولنده

۴

نفوذ اهاب ، بیروت مکتبی :

بیروت اهالیسی ایستر اسلام ایستر خرسندان اولسون ایچلرند ترکیه بیلیر کیمسه لره نادراً تصادف اولنور . دور سابقده ولاحقده ترکیه لسانک تعمیمی ایله اهالی بی نفوذ اجانبیدن تخلص ایچون بورایه تعیین اولنان والیر طرفندن هیچ جدی بر تشبث اتخاذ اولنمیشدر . شاذ و نادر اوله رق بو فکرده بولنان والیرک بو بابده کی لایحه لرینه باب عالی حواله سمع اعتبار ایلنمیشدر . بیروت ولایتده کی معارف عثمانیه اناتولیده کی ولایتلرک پک مادوننده در . حکومت و دولت طرفندن وقتیه معارفله لسان عثمانیک تعمیمی حقنده بذل همت و اهمیت اولنمیشدی ذکی و افراط درجه سنده فطین اولان بیرو - اهالی محله سنک جمله سی بوکون ترکیه لسانیه تکلم ایدر واجنیلری بو بوک وعظمتی کورمکدن قورنولورلدی . بیچاره اهالینک قسم اعظمی کنیدی لسان مادر زادلری بولنان عربجه بی بیله - قواعد صرفیه ونحویه توفیقاً - طوغری اوقوبوب یازمه غیر مقتدر درلر . ترکیه لک نشر و تعمیمنه چالیشماق یوزندن دکلیدرکه ، کریدی ده عادتاً کنیدی رضامن والمزله بوکونکی حاله کتیردک .

بغداد ولایتده ترکیه لسانی تعمیم بوراسی قدر لازم دکلدی . زیرا اورا اهالیسی دائماً کردلر و ترکیه ل حال تماسده بولنق سایه سنده هرکس آز چوق ترکیه قونوشور . برده بغداد ولایتی قدر بیروت ولایتده حکومتک مکاتب خصوصیه و رسمیه سی یوقدر . حالبوکه بوراده هرشیدن اول والزم و نماز و اوروج کی فرض و واجب برشی وارسه معارفک نشر و تعمیمیدر . اهالی بی اجنبی بو بوندوغی آلندن انحق بوسورتله تخلص ایتک ممکندر . اوله اولسه معاملات حکومتک لسان عربی ایله اجرا و تطبیق اولنمسی طلب ایتکده اهالینک حق و اردر . ذاتاً ایکیده برده یرلی و مخالف وضعیتی طاقینان غزله لر معاملات رسمیه ایله تبلیغاتک عربجه ایله نشرینی طلب ایتکده درلر . بو خصوصده

مطبوعات محلیه دن زیاده اصرار والاح ایدن (المقید) غزله سیدر . اگر بومطالبه علیه آلتنده - ضمیرمستر - کی خنی بر مقصد بوغیسه - بکافایرسه - تمامیه حقیدر .

انکلتزه دولتی طرفندن انکلیزجه لسانک نشر و توسیعی ایچون ویریلان تخصیصاتک یوزده برنی بیله حکومت عثمانیه صرف ایتدیور . حالبوکه مکاتب خصوصیه اسلامیه واجنیه ده ترکیه لسانک تدریسیله تعمیمی ایچون حکومتز معاونت نقدیه ده بولنق مجبورینده در . تعیین اولنه حق معلمکده مأموریتلری معارف مدیریتلری طرفندن تصدیق اولنمیشدر . بوشرائطی قبولی ایتیان مکتبلری سد و تعطیله حقمن واردر .

بیرونده کی مکاتب اجنبیه ایله معارف مدیریت اده سنده هیچ بر وجهله بر رابطه یوقدر .

معارف مدیریت ایسه - امتیازات اجنبیه ایله حکومتک قدر استرلکی یوزندن - سس چیقاراماقده در . زیرا بویه بر فکرده اولدیغی اجنیلر حس ایده جک اولورلرسه ، دقیقه سنده یا یغری قویارلر . حال حاضرده بیروت معارف مدیریت بولنان فائق پک بیروته یکی مواصلت ابتدکی زمان مکاتب اجنبیه مدیر وریشلری طرفندن کنیدیسنه بیان خوش آمدی ایلدکدن ماعدا ، بر قاج کون صکره کنیدیسی ، آنلری زیارت ایتکده قرار ویرمش و فعلاً مکتبلریته قدر کیتدیکی حالده پک باردانه بر صورتده قبول ایتشدر ، حتی کنیدیسنه اعاده زیارتده بیله بولنقه تنزل ایتامشدر .

بوندن بشقه ینه بر اجنبی مکتنک مکافات رسم توزیمنه دعوت اولندیغی حالده ، اصولاً و زراً کت مکافاتک طلبیه توزی ولایت معارف مدیریت طرفندن اجراسی ایجاب ایدرکن مع التأسف فرانسه قونسولوسی جنابلری فضولانه اوله رق بو وظیفه بی اجرا ایلشدر . بر عثمانی ولایتده بر عثمانی معارف مدیریت بو قدر اهمیت و برمامک تحقیر و توهین معناسی تضمن ایتیزی ؟!

بوکی طاتسز لفرک یکانه سبی ایسه ، وقتیه وحالا بزم طرفزدن تعمیمی لازم کان معارفک اجنیلر طرفندن اجرا اولنمیدن ایلری کلشدر . صکره ده جالب دقت و امان برشی وارسه بزم مکتبلر حزرک حضرت آدم دورنده کی طرزده بولوب ، مکاتب اجنبیه من کل الوجوه رقابت ایده مامسی کیفیتیدر . اون ، اون ایکی سنه بر اجنبی میسیونر مکتنه دوام ایدن بر عثمانی طفل معصومک اعماق قلبنده عثمانلیق حسی قالد بیلیری ؟ حاشا وکلا ! میسیونرلر مکاتبنده بر اسلام جوجفه ویریلان درسله ، بر غیر مسلم جوجفه ویریلان درس ییننده هیچ برفرق و تفاوت اولدیغی کی کتابلری ده بردر . بو کتابلرک هان هر صیفه سنده خرسقیانلقه عائد عادات و اخلاق ایله شلیقه متعلق جمله لروارد که هان بر قاج یوزدفعه معصوم طلبه نک کوزینه ، وجدانه ، دماغنه ، قوا و حیانه ایستر ایستمن ایلشیر . بو حال سنه لرجه - اشناین و تبرینغ مفازله لرک ره قلام واعلانلری کی - کوز اوکندن کچرسه ارتق او طفل معصومه اسلامیتدن ، عثمانلیقدن بر اثر براقیری ؟!

بو قدرله اکثفا اندلسه ینه زبانی یوقدر . فقط صباح ، اقشام غیر مسلم طلبه لرله برابر مکتنک عبادتخانه سی تشکیل ایدن کلیسایه مسلملرک کیتیمی اصولی جاریدر .

اشای عبادتده بر مسلم طلبه نک غیر مسلملرله برابر بولنسی شرط اتخاذ قلنمش و پروگرامده ادخال اولنشدر . حقایق دینی و مذهبییه سیله اسلامیتده جاری اولان عرف و عاداته حقیه و لایقیه واقف اوله میان بر کوچوک جوجوق بو مکتبلره دوام ایتدکن صکره کرکی کی (نصر) ایله خرسقیانلی قبول ایتک طبیعتیه مجبوردر .

عقائد دینییه سیله عادات و اعتقاداتی اسلام مکتبلرند کو چو کلکدن برو تحصیل ایتکده موفق اولانلر بر آرزو بودکدن صکره بوکی مکتبلره کیره جک اولورلرسه احتمالدرکه مکاتب مذکورده نک عوامل و مؤثراندن یاقه لرینی قورناره بیلیرلر ، یوقسه عکس تقدیرده محالدر .

ایشته حکومتک وظیفه نظیفه سی بوراده عنقه سیله کتب وضوح ایدر ، بیروت مسلمانیلری پک غیرتی و حمیتی اولدقلمچون حکومته معارفک نشر